

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žadatelky: **H. Ch.**, v řízení o kasační stížnosti žadatelky proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 25. 9. 2020, č. j. Na 1055/2020 - 29,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žadatelka **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Kasační stížností se žadatelka (dále jen „stěžovatelka“) domáhala zrušení v záhlaví označeného usnesení, kterým Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích (dále jen „krajský soud“) stěžovatelce pro účely řízení o žalobě proti rozhodnutí Magistrátu města Pardubic, odboru správních agend, oddělení přestupků (dále jen „správní orgán“) ze dne 27. 7. 2020, č. j. OSA/PO-40/19/48, ve věci uložení pořádkové pokuty z důvodu opakovaného nedostavení se k podání svědecké výpovědi v přestupkovém řízení, nepřiznal osvobození od soudních poplatků a neustanovil jí zástupce z řad advokátů.

II. Rozhodnutí krajského soudu

[2] Krajský soud v napadeném usnesení dospěl k závěru, že stěžovatelkou předložené prohlášení o osobních majetkových a výdělkových poměrech je neúplné a nevěrohodné. Jako své měsíční příjmy totiž uvedla invalidní důchod ve výši 10 709 Kč, příspěvek na bydlení ve výši 4267 Kč, sociální příspěvek ve výši 550 Kč a příspěvek na péči ve výši 12 800 Kč. Celkové měsíční příjmy stěžovatelky tak činí částku 28 326 Kč. Jako své jediné měsíční výdaje uvedla náklady na bydlení, rozhlas, televizi a telefon v celkové výši 8050 Kč. Uvedla též, že žije s manželem, který však nemá žádné příjmy. Krajský soud konstatoval, že stěžovatelka musí mít i jiné výdaje, než které uvedla v prohlášení (např.

ošacení, léky, obživu). Podáním neúplného a nedůvěryhodného prohlášení znemožnila krajskému soudu provést řádnou úvahu, zda má stěžovatelka dostatek prostředků ke hrazení nákladů spojených se soudním řízením. Pro úplnost krajský soud doplnil, že mu je z úřední činnosti známo, že bylo stěžovatelce a jejímu manželovi schváleno oddlužení – z příjmu domácnosti je měsíčně postihována částka 1300 Kč a další částka ve výši 4000 Kč je hrazena z deklarované darovací smlouvy od třetí osoby, kterou stěžovatelka jako příjem neuvedla. Další potenciální pochybnosti o úplnosti podaného prohlášení shledal krajský soud v tom, že v dřívějších obdobných žádostech uváděla stěžovatelka (resp. její manžel), že vlastní dvě motorová vozidla, v nyní posuzovaném případě však vlastnictví vozidel neuvedla.

[3] Ze shora uvedených důvodů krajský soud uzavřel, že nebyly naplněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků, přičemž tento závěr vedl též k tomu, že nebyly naplněny podmínky ani pro ustanovení zástupce z řad advokátů. Proto stěžovatelce nepřiznal osvobození od soudních poplatků (výrok I.) a ani jí neustanovil zástupce z řad advokátů (výrok II.).

III. Kasační stížnost

[4] Stěžovatelka proti usnesení krajského soudu brojila kasační stížností. Argumentace kasační stížnosti se však věnuje především nesprávnosti uložení pořádkové pokuty z důvodu opakovaného nedostavení se k podání svědecké výpovědi v přestupkovém řízení. Co se týče nepřiznaného osvobození od soudních poplatků, resp. neustanovení zástupce z řad advokátů, uvedla pouze, že krajský soud jí pro předešlé žaloby zástupce ustanovil a že je nezbytné, aby krajský soud poskytl ve svém rozhodnutí poučení o oprávném prostředku a výluce z přípustnosti kasační stížnosti podle § 104 odst. 3 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s“).

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[5] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas a směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné. Vzhledem k tomu, že podaná kasační stížnost směřuje proti usnesení krajského soudu, kterým nebylo rozhodnuto o návrhu ve věci samé, nepodléhá tedy soudnímu poplatku a stěžovatelka nemusí být zastoupena podle § 105 odst. 2 s. ř. s. (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 – 19, č. 3271/2015 Sb. NSS). Poté přezkoumal napadené usnesení krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti ve smyslu § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., a dospěl k následujícímu závěru.

[6] Kasační stížnost není důvodná.

[7] V první řadě Nejvyšší správní soud konstatuje, že naprostá většina kasační stížnosti směřuje ve své podstatě proti rozhodnutí správního orgánu. Krajský soud se však zabýval pouze stěžovatelkou podanou žádostí o osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.) a návrhem ustanovení zástupce z řad advokátů (§ 35 odst. 10 s. ř. s.) pro následné podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu. Tomu odpovídá taktéž rozsah přezkumu zdejšího soudu – předmětem přezkumu ze strany Nejvyššího správního soudu v řízení o kasační stížnosti je soudní rozhodnutí (§ 102 s. ř. s.), nikoliv rozhodnutí správního orgánu,

pokračování

kteřé nadto krajský soud doposud nepřezkoumal. Nejvyšší správni soud se tedy zabýval pouze těmi námitkami, které směřovaly proti napadenému usnesení krajského soudu.

[8] Předně je třeba zdůraznit, že ustanovit zástupce z řad advokátů lze účastníkovi řízení pouze v případě, že splňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků. Účastník řízení, který chce být z důvodu své nemajetnosti osvobozen od soudních poplatků (resp. který žádá o ustanovení zástupce), musí nejenom sám aktivně o osvobození (ustanovení) požádat, ale současně jej tíží břemeno tvrzení o nepříznivé majetkové situaci a povinnost toto tvrzení osvědčit. Aby totiž mohl soud jeho materiální podmínky řádně zhodnotit, musí mu k tomu účastník poskytnout součinnost v tom smyslu, že soudu hodnověrným a prokazatelným způsobem své poměry sdělí. Břemeno tvrzení i důkazní leží na účastníkovi, a je proto zejména v jeho zájmu, aby soudu dostatečně konkrétně své osobní a majetkové poměry popsal a současně aby projevil zákonem požadovanou aktivitu a předložil doklady prokazující jeho nemajetnost. Nesplní-li účastník tuto svou povinnost, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 – 50, č. 537/2005 Sb. NSS). Nevěrohodnost či neúplnost tvrzení ohledně existence předpokladů pro osvobození od soudních poplatků vylučuje, aby bylo žádosti vyhověno (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2009, č. j. 1 As 39/2009 – 88, č. 1962/2010 Sb. NSS).

[9] Z kasační stížnosti je patrné, že stěžovatelka brojí proti nekonzistenci soudního rozhodování, neboť jí tentýž krajský soud pro předešlé žaloby zástupce z řad advokátů ustanovil, zatímco v nyní posuzovaném případě nikoliv. Jinými slovy – stěžovatelka se cítí být zkrácena na svých právech tím, že soud rozhodl jinak než v předešlých případech.

[10] Princip právní jistoty a z něj plynoucí princip ochrany oprávněné důvěry v právo, který zahrnuje především efektivní ochranu práv všech právních subjektů ve stejných případech shodným způsobem a předvídatelnost postupu státu a jeho orgánů včetně soudů, patří mezi znaky právního státu (např. nález Ústavního soudu ze dne 17. 8. 2018, sp. zn. II. ÚS 387/18). V nyní posuzovaném případě však nelze uzavřít, že krajský soud aplikoval právo odlišně na případy se stejným skutkovým stavem. Krajský soud totiž ve svém usnesení popisuje, v čem se liší předložené prohlášení, ze kterého při rozhodování o osvobození od soudních poplatků vycházel, od prohlášení předložených v předešlých případech, a vysvětluje, z čeho pramení jeho odůvodněné pochybnosti o pravdivosti a úplnosti předloženého prohlášení. Stěžovatelka v tomto směru s jeho závěry nikterak nepolemizuje a ani se nesnaží závěry krajského soudu vyvrátit. Ačkoliv tedy krajský soud rozhodl odlišně než v předchozích řízeních, jichž se stěžovatelka účastnila, neposoudil různé věci se stejným skutkovým stavem odlišně – tak by tomu mohlo být, pokud by stěžovatelka podala stejné prohlášení jako v předešlých případech a nebyly by dány žádné racionální důvody pro odlišné posouzení (např. je-li na základě jednání stěžovatelky v předchozích případech zřejmé, že by ustanovení zástupce z řad advokátů nesplnilo svůj účel).

[11] Pro úplnost Nejvyšší správni soud dodává, že z podkladů, které stěžovatelka předložila krajskému soudu k posouzení její majetkové situace, je již na první pohled zřejmé, že nevypovídají věrohodně a úplně o jejích majetkových poměrech. Mezi náklady uvedla pouze výdaje na bydlení a zcela rezignovala na uvedení ostatních výdajů, které bezpochyby musí vynaložit, a to zejména náklady na stravu, na ošacení a na léky, které sice sama zmiňuje jako jeden z důvodů, pro něž si nemůže dovolit hradit náklady zastoupení,

ale nic bližšího k nim již neuvádí. Výše uvedené již jen podtrhuje skutečnost, že v podkladech předložených Nejvyššímu správnímu soudu stěžovatelka uvedla údaje o svých majetkových poměrech odlišně, přestože k výrazné změně jejích majetkových poměrů v důsledku běhu času zřejmě nedošlo. Zejména na rozdíl od tvrzení uvedených v řízení před krajským soudem uvedla, že platí měsíčně 5300 Kč v rámci plnění splátkového kalendáře stanoveného pro oddlužení a že příspěvek na péči ve výši 12 800 Kč nelze započítat do jejích příjmů. Přitom však příspěvek na péči uvádí zároveň jako svůj příjem i výdaj, aniž by alespoň v základních rysech popsala, jakým způsobem jej využívá. Ani v řízení před krajským soudem k využití příspěvku na péči neuvedla nic bližšího.

[12] Stěžovatelka dále tvrdila, že byla krajským soudem nesprávně poučena o možnosti podat kasační stížnost. Nejvyšší správní soud konstatuje, že usnesení krajského soudu obsahuje standardní poučení, kterým byla stěžovatelka poučena o možnosti podat kasační stížnost, o lhůtě pro podání kasační stížnosti, základních pravidlech jejího počítání a povinných náležitostech kasační stížnosti. Stěžovatelka též namítá absenci poučení o výluce z přípustnosti kasační stížnosti podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s., krajský soud však neměl důvod toto poučení do svého usnesení zahrnout. Podle citovaného ustanovení je totiž kasační stížnost nepřipustná proti rozhodnutí, „*jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu*“. V posuzovaném případě však krajský soud rozhodoval poprvé, jeho usnesení doposud nebylo podrobeno přezkumu ze strany Nejvyššího správního soudu, a je tak zcela zřejmé, že tato výluce z přípustnosti kasační stížnosti se nemohla v nyní posuzovaném případě uplatnit, a poučení by v tomto směru tedy bylo nadbytečné.

V. Závěr a náklady řízení

[13] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud uzavírá, že neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[14] Nejvyšší správní soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 22. ledna 2021

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu